

MJESEČNA REVIIJA HRVATSKE MATICE ISELJENIKA
MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

BROJ / NO. 6
LIPANJ / JUNE 2014.

MATICA

SLIKE VELIKOG RATA

Stota obljetnica početka 1. svjetskog rata u Hrvatskom povijesnom muzeju

"Kiparstvu sam dala sve"

Kiparičina želja da izlaže u Hrvatskoj nikada se nije ostvarila. U Galeriji "Branislav Dešković" u Bolu na Braču izložen je jedan njezin portret žene u kamenu koji je 1989. poslala na dar

Lily Garafulić preminula je u Santiagu u 98. godini života

Napísala: Branka Bezić Filipović

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika, podružnice Split, Općine Nerežišća i Centra za kulturu otoka Brača u Galeriji Nerežišća organizirano je 14. svibnja sjećanje na čileansku kiparicu hrvatskog porijekla Lily Garafulić, povodom 100 godina od njenog rođenja.

Nazočne je prvo pozdravila Jasna Damjanović ravnateljica Centra za kul-

turu otoka Brača a zatim i gradonačelnik Nerežišća Lovro Kušević. O životu i radu Lily Garafulić govorila je Branka Bezić Filipović voditeljica splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika, te je prikazan film o umjetnici. Posebna poslastica večeri bilo je povezivanje putem Skypea sa Santiagom i Muzejom suvremene umjetnosti. Odatle se javila Lilyna nećakinja Gloria Garafulić Grabois s obitelji, koja je pročitala pozdravno pismo a ostali članovi su izrazili svoje zadovoljstvo i zahvalnost. Nazočna je bila i Renee Ivin konzul savjetnica Veleposlanstva RH u Santiagu, koja nas je svih povezala. S bračke strane, uz već spomenute, javili su se nazočni s prezimenom Garafulić kao i brački umjetnici, kipari Lovro i Pero Jakšić, slikarica Dina Jakšić, te bračni par kipari Sandra i Janez Nejašmić Pirnat. Simbolično povezivanje dvaju kontinenata, važnih u životu Lily Garafulić doživljeno je s puno emocija a bračka klapa Kantaduri zapjevala je "vratit ću se svome Braču" jer je te večeri upravo tako i bilo. Oživljeno je sjećanje na veliku umjetnicu koja nika-

da nije zaboravila svoje korijene.

IZ NEREŽIŠĆA U ANTOFAGASTU

Ovim programom Nerežišća su se pridružila svjetskim gradovima koji ovog svibnja slave Lily Garafulić. U Muzeju suvremene umjetnosti u Santiagu i na *Universidad de Talca*, otvorene su izložbe njenih radova. Ministarstvo vanjskih poslova Čilea priredilo je izložbu u Washingtonu a Gloria Garafulić u New Yorku. Pedro Marinov počasni konzul RH u Antofagasti uputio je zahtjev gradonačelnici da se jedna ulica u tom gradu nazove imenom Lily Garafulić.

Lilini roditelji Petar Garafulić i Margarita Janković, oboje su bili iz Nerežišća, a došli su u Čile početkom 20. sto-

Mlada kiparica s jednim svojim monumentalnim

Povezivanje Skypeom s Čileom - na ekranu Renee Ivin i Gloria Garafulić

Portret žene u kamenu kojeg je kiparica darovala Braču

Klapa Kantaduri

ljeća. Nastanili su se u Antofagasti i imali su devetoro djece, od kojih je najmlađa bila Lily.

Svoje školovanje započela je u rodnom gradu u *Colegio Yugoslavo*. Srednjoškolsko obrazovanje nastavila je u gimnaziji u Santiagu a zatim je upisala studij kiparstva na *Universidad de Chile* kod profesora Lorenza Domingueza. Njena obitelj nije bila baš oduševljena tom odlukom, tim više što se malo studenata u to vrijeme odlučilo studirati kiparstvo. I na samoj akademiji radije su izabirali slikarstvo ili grafiku. Brački geni su prevagnuli i postala je kiparica, umjetnica, mada je i sama izjavila da je život umjetnika život žrtvovanja i da nisi uvijek sretan, te da si lišen mnogih stvari koje ima većina ljudi. Uz umjetnost, voljela je putovanja.

STIPENDISTICA ZAKLADE GUGGENHEIM

Pred II svjetski rat dvije godine je studijski boravila u Parizu, gdje je surađivala s rumunjskim kiparom Constantinom Brancusijem, koji je kao tvorac apstraktnog kiparstva otvorio put nadrealizmu i minimalizmu.

Par godina iza toga usavršavala se u New Yorku kao stipendistica Zaklade Guggenheim. Nakon rata, u Italiji je izučavala tehniku mozaika u Ravenni.

U Hrvatsku je prvi put došla 1957. godine, kada je nakon kongresa likovnih umjetnika u Veneciji, putovala u Grčku i u Egipat, preko naše zemlje. Tom prilikom posjetila je Split i Dubrovnik.

Šezdesetih godina obilazila je Južnu Ameriku proučavajući indijansku umjetnost, Machu Picchu i skulpture na Uskršnjem otoku. Iza toga stvorila je niz drvenih i kamenih "duhova Aku". Skoro godinu dana nosila je u sebi ideju dok nije na jednom gradilištu naišla na stari

komad drveta kojeg je oblikovala u skulpturu. Tako je sljedećih nekoliko godina neupotrebljivom drvu, prethodno očišćenom od termita, darivala novi život.

OSAMDESET GODINA KIPARSKOGA RADA

Svoja djela, Lily Garafulić, izložila je na dvjestotinjak izložbi, a računa se da je u 80 godina svog kiparskog rada stvorila oko 300 skulptura. Među najpoznatijima su one velikih dimenzija smještene na kupoli gotičko-bizantskog zdanja bazilike *Nuestra senora de Lourdes* u Santiagu de Chile. Njen brat Andres Garafulić, arhitekt, koji je radio na bazilici trebao je kipara pa je posao povjerio sestri. Ona je to prihvatila, kako je sama rekla, kao veliki rizik koji se pretvorio u uspjeh. Čak je i *Life* magazin tome posvetio članak a Lily su nazvali ponosom Čilea a naglasili su da je bila stipendistica Zaklade Guggenheim.

Lily Garafulić je dodijeljena Nacionalna nagrada za umjetnost 1995. godine,

obnašala je funkciju direktorice Muzeja lijepih umjetnosti, predavala na *Universidad de Chile* a nakon umirovljenja proglašena je emeritusom. Bila je vrhunska intelektualka, stroga prema svojim studentima, jednako kao prema sebi. Iz njene radionice izašli su poznati kipari Sergio Badilla Castillo i Raul Valdivieso.

Lily Garafulić preminula je u Santiagu u 98. godini života. U vijesti, objavljenoj u *"The Santiago Times"*, bilo je istaknuto njeno hrvatsko porijeklo te njen značajan utjecaj na tamošnje kulturne i kiparske krugove. Njena želja da izlaže u Hrvatskoj, nikada se nije ostvarila. U Galeriji Branislav Dešković u Bolu na Braču izložena je jedna njena skulptura, portret žene u kamenu iz 1949. godine. To djelo teško 286 kilograma, umjetnica je poslala na dar 1989. godine.

Lily Garafulić pamtit ćemo po njenim djelima izniklim iz izuzetnog talenta, koji joj je odredio život. I sama je rekla: Kiparstvu sam dala sve. Moj život, to je ljubav. ■

Branka Bezić Filipović, Lovro Kušćević, načelnik Nerežišća i Jasna Damjanović, ravnateljica Centra za kulturu otoka Brača

ENG The Nerežišća Gallery on the island of Brač was the scene May 14th of a memorial dedicated to Chilean sculptor of Croatian extraction Lily Garafulić, on the occasion of the 100th anniversary of her birth.